

NACRX004NGHT

Dne: 12.9.2022 | Č. j.: NA- 3051-4/12-2022
Vaše č. j.:

| Vyřizuje/tel.: Václavíková / 974 847 283

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO:	Koblenz, Německo
ÚČEL CESTY:	Studijní pobyt v rámci IP - Nacistická okupační správa v Protektorátu Čechy a Morava a její představitelé
ÚČASTNÍCI CESTY:	PhDr. Zdeňka Kokošková, vedoucí 3. oddělení Národního archivu Mgr. Monika Václavíková, pracovnice 3. oddělení Národního archivu
ZPRÁVU PODÁVÁ:	PhDr. Zdeňka Kokošková a Mgr. Monika Václavíková
NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE:	Bundesarchiv, Abteilung Bundesrepublik Deutschland, Potsdamer StraÙe 1, Koblenz, Německo
TRVÁNÍ CESTY:	21. 8. – 26. 8. 2022
DATUM VYHOTOVENÍ:	12. 9. 2022

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Služební cestu jsme započali v neděli 21. srpna 2022 v Praze před Národním archivem v 8:30 hod. Cestovali jsme služebním automobilem s PhDr. Pavlem Dufkem, který vůz řídil, a Mgr. Františkem Frňkou. Kolegové jeli do stejné instituce na tzv. výměnný pobyt v rámci jejich výzkumného projektu. Hranice jsme přejeli u Rozvadova v 10.11 hod. a vzhledem k velkému provozu na německých dálnicích jsme teprve krátce před 19. hodinou dorazili k našemu apartmánu nedaleko budovy Bundesarchivu v Koblenci.

Od pondělí do pátku jsme pracovali v Bundesarchivu, v oddělení Spolková republika Německo.

Zpět do České republiky jsme se vraceli v pátek 26. srpna 2022. Od Bundesarchivu v Koblenci jsme vyjeli ve 13.30 hod. Hranice se nám podařilo přejet, díky nárazovému hustému dešti během cesty, až ve 20.06 hod. a k budově Národního archivu jsme dorazili ve 22.00 hod.

ČÁST ODBORNÁ:

Bundesarchiv v Koblenci jsme navštívili poprvé v roce 2014, kdy jsme studovali personální spisy z poválečných spolkových fondů k předním představitelům německé okupační politiky v protektorátu. Letos jsme chtěli ve studiu pokračovat, protože jsme během posledních let získali nové odkazy na signatury řady dalších spisů prostřednictvím digitálního vyhledávacího systému Invenio, který je dostupný v plném rozsahu ve všech studovnách Bundesarchivu a v určitém rozsahu i online.

Část studovaných spisů pochází z archivního fondu označeného B 305. Jedná se o písemnosti úřadu Zentrale Rechtsschutzstelle zřízeného ve Spolkové republice Německo v prosinci 1949, jehož úkolem byla zejména právní ochrana Němců, kteří zůstali po válce v Československu, Polsku a v dalších zemích okupovaných nacistickým Německem a tam byli odsouzeni příslušnými poválečnými soudy pro válečné zločiny. Do roku 1953 byl tento úřad podřízen Spolkovému ministerstvu spravedlnosti a sídlil v Bonnu, později se stal součástí ministerstva zahraničních věcí. Spolupracoval s dalšími institucemi, především s Německým

červeným křížem (jejím Rechtschutzstelle für Kriegsgefangene und Zivilarbeiter im Ausland v Hamburku).

Spisy námi sledovaných osob přinášejí informace o jejich zadržení přímo v Československu nebo v některé z okupačních zón Německa a dodání zpět do ČSR, dále o soudním jednání před mimořádnými lidovými soudy, o výkonu trestu (dle rozsudku 5 až 25 let vězení), ale i o návratu za rodinami do západního Německa, většinou v polovině 50. let minulého století.

Studovali jsme také poměrně obsáhlé personální spisy z fondu PERS 101 – Personalakten von Beschäftigten des öffentlichen Dienstes. Tento fond představuje sbírku více než 30 tisíc personálních spisů osob sloužících ve veřejné službě, zejména úředníků a zaměstnanců říšské, zónové a spolkové správy. V jednotlivých spisech je obsažena celá služební kariéra daného úředníka, včetně různých ocenění, odchodu do důchodu a data úmrtí (nechybí dokonce ani záležitosti vdovských důchodů pro manželky).

Závěr

Studium personálních spisů bývalých předních úředníků okupační správy protektorátu v poválečných fondech SRN navazuje na předchozí výzkumy k hledaným osobám v Berlíně, představuje nepostradatelnou součást, protože komplexně mapuje práci i život těchto osob po skončení 2. světové války.